

doc. MUDr. Jana Pastorová

(1912–1990)

Doc. MUDr. Jana Pastorová, ačkoliv byla známým a úspěšným chirurgem, stála jako kmotra při zrodu anesteziologie v rámci odbornosti chirurgie, Působila i nadále jako významný činitel v jejím rozvoji, který nakonec vedl k úplnému osamostatnění, a proto si zaslouží místo mezi slavnými osobnostmi našeho oboru.

Docentka Pastorová pracovala od 15. března 1939 na chirurgické klinice prof. Arnolda Jiráska a od roku 1951 byla zástupcem přednosta kliniky. Od roku 1956 působila na pozici krajského chirurga Středočeského kraje a tuto práci vykonávala dvacet let. Současně byla členem poradního sboru hlavního chirurga.

Docentka MUDr. Jana Pastorová je chirurgy považována za jednu z největších postav české válečné a poválečné chirurgie. Její život byl vždy silně vázán na I. chirurgickou kliniku, kde působila již za války. V době nacistické okupace pracovala jako jeden z mála chirurgů ve velmi těžkých podmínkách po boku profesora Jiráska a byla jedním z jeho nejvýznamnějších žáků. Bylo to na I. chirurgickém oddělení Všeobecné nemocnice v budově bývalé vojenské nemocnice v ulici U Nemocnice 1, v době dočasného přerušování provozu I. chirurgické kliniky po násilném uzavření německou okupační mocí. V poválečném období se díky mimořádnému talentu a pracovitosti stala uznávanou chirurgkou v rámci celého Československa. Na I. chirurgické klinice pak spolu s pozdějším přednostou prof. Pavrovským a další legendou české chirurgie docentem Peškem tvořila jedno ze tří pověstných „P“, která udávala krok nejen na klinice, ale především v české chirurgii.

Pro náš obor je významné, že po druhé světové válce se do vlasti vrátili lékaři, kteří se účastnili bojů na straně západních Spojenců a poznali tak výhody tamního postavení anesteziologie. Tyto změny zaznamenal i profesor A. Jirásek, a proto vyslal svou chirurgickou asistentku, J. Pastorovou, v r. 1946 na stáž k prof. Macintoshovi do Oxfordu. Prvním krokem ke vzniku samostatného lékařského oboru anesteziologie se stalo usnesení výboru Československé chirurgické společnosti, který 8. prosince 1951 umožnil J. Pastorové v rámci chirurgické společnosti založení anesteziologické sekce. Založení sekce se uskutečnilo 16. května 1952 v Olomouci a J. Pastorová se stala její předsedkyní. Přednášela o anesteziologických tématech na celostátních i mezinárodních kongresech (Scheveningen, Sofia, Plovdiv). Ve funkci setrvala do r. 1959, ale sama se

doc. MUDr. Jana Pastorová

(1912–1990)

chtěla dále věnovat chirurgii (od r. 1956 byla krajským chirurgem pro Středočeský kraj a od r. 1960 přednostkou chirurgické kliniky KÚNZ hl. m. Praha, zemřela při cestě z kliniky dne 28. května 1990 ve Štěpánské ulici, a tak prof. Jirásek uvolnil výlučně pro anesteziologii svého dalšího asistenta J. Hodera.

Již v r. 1950 J. Pastorová vydává stručnou anesteziologickou učebnici (Příručka celkové anestezie), tentýž rok vyšla i podrobná učebnice L. Spinadela. Druhé vydání učebnice J. Pastorové z r. 1958 byla rovněž stručná, ale úplná učebnice anesteziologie obsahující všechny tehdejší poznatky. Uvážíme-li, že musela být sepsána nejméně dva roky před vydáním, je třeba obdivovat dokonalé údaje o myorelaxancích a umělém dýchání, tedy o technikách, kterých se naše nejvyspělejší všeobecné chirurgie tehdy ještě ani neodvažovaly. Její 2 knížky byly první „příruční“ učebnice v češtině. Česká společnost anesteziologie, resuscitace a intenzivní medicíny jí jako spoluzakladatelce a předsedkyni předchůdkyně této společnosti udělila v roce 1976 jedno z prvních čestných členství.

Po dobu svého dalšího života, jež plně zasvětila chirurgii, napsala mimo jiné učebnice Speciální chirurgie pro zdravotní školy, spolu s profesorem Pavrovským dodnes citovanou učebnici o Poranění lbi a mozku, dále řadu kapitol do dalších knih s celostátním významem a mnoho odborných článků. Často přednášela a řadu let zkoušela atestace z chirurgie I. a II. stupně.

Zpracoval J. Málek

Zdroje:

Pokorný J, Bohuš O. a kol. Anesteziologie a resuscitace v České a Slovenské republice na cestě k oborové samostatnosti. Pražská vydavatelská společnost, 1996

Krška Z, Bříza J. Vzpomínka na docentku Janu Pastorovou. Medical Tribune 16. 7. 2012, on-line, dostupné z <https://www.tribune.cz/archiv/vzpominka-na-docentku-janu-pastorovou/>

Dvořáček B, Málek J. 100 LET od narození doc. MUDr. Jany Pastorové. on-line, dostupné z <https://www.magicware.cz/Public/csim/sto-let-od-narozeni-jany-pastorove.pdf>

